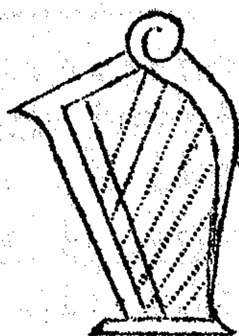
Bt. 6./1961.-1962.

KNJIŽNICA SPLIT



SLUŽBA BOŽJA

JESEN CRKVENE GODINE

Mnogobrojne nedjelje od Duhova do Adventa nisu toliko međusobno povezane da bi sačinjavale jednu organsku cjelinu. Ipak po nekim obilježjima možemo te nedjelje svrstati u nekoliko grupa. Tako nedjelje koje redovito dolaze u jeseni /18-24. ned. po Duhovima/ vidno obilježava zajednička ideja vodilja: ČEŽNJA ZA VJEČNOŠĆU.

Ovu je čežnju Crkva na mnogo načina u liturgiji izrazila. Sad nam dočarava grad u kojem vlada potpuni mir, zadovoljstvo, sigurnost i sreća, a kršćanin putnik željno traži to mjesto mira: "Daj, mir Gospodine, onima koji tebe traže!... Obradovah se kad mi rekoše: Idemo u dom Gospodnji!"/18.ned./ Našu pažnju posebno privlače sjajne dvorane nebeske svadbe. Obućeni smo u svadbeno ruho i čekamo kralja da nas posjeti i odvede na gozbu /19. nedj./. Naše progonstvo u poređeno je s babilonskim sužanjstvom. Liturgija nas vodi da se duhom svratimo na obale Eufrata, da nam u izgnanju još većma poraste želja za nebeskom domovinom. U duhu podnosimo boli sužanjstva i pjevamo:"Na rijekama babilonskim sjedili smo i plakali

sjećajući se tebe, Sione!" /20. nedj./. Konačno nam je pred očima njegov slavni dolazak na sudnji dan /poslijednja nedj./.

Ne samo nedjelje nego i svi drugi liturgijski dani ovog razdoblja odišu tim dudum čežnje za vječnošću. Ovamo prije svega spada u tri dana razdijeljena svetkovina Božjeg kraljevstva: Krist Kralj, Svi sveti i Mrtvi dan. Kroz ovo razdoblje svetkujemo nekoliko blagdana Posvete crkve. Mnoge naše katedrale posvećene su u jesenskim mjesecima. Pred očima nam je slava nebeskog Jeruzalema. Naš se um divi njegovoj ljepoti, naše srce čezne za njim. - Također i odlomci Sv. Pisma što se u ovo vrijeme čitaju predočuju nam u kontrastima zemaljske nevolje i nebesku sreću.

Čežnja za Kristom i vječnom domovinom osnovno je obilježje kršćanskog života. Spasitelje je poučio učenike da budu "slični ljudima koji čekaju svoga gospodara kad će se povratiti s pira da mu odmah otvore čim dođe i pokuca" /Lk 12, 36/.

Čežnja za Božjim gradom što ju je u poslanicama izrazio apostol Pavao i Ivan u Otkrivenju usađena je duboko u srcu Crkve i njezine djece. Našu povezanost s Božjim gradom snažno je izrazila suvrena spisateljica E. Löhr: " Mi smo kao kamenje koje je kupljeno Kristovom Krvlju. Po poslušnosti, ljubavi i odanosti postajemo sastavni dio Božjeg grada. Ta mi više nismo na putu nego smo već u gradu. Danas ili sutro će pasti

granica vremena i mi ćemo se s ljubljenim gradom naći u nebeskoj stvarnosti. Narodi, kraljevstva i gradovi propadaju, a sveti Božji grad ostaje vječno".

+++++

NOVI JERUZALEM

/Poslanica na dan Posvete crkve/

Povijest je "hram tajnâ u kojemu nikakva ljudska ruka ne može otkriti tamni zastor božanskih odluka niti ikoja noga stupiti u svetište" /A. Delp/. Ljudsku povijest kao hram tajna pokazuje nam posebno KNJIGA OTKRIVENJA. Čovjek može spoznati pojedina razdoblja ali veza od početka do kraja povijesti pridržana je samo Bogu. Jedini on može čovjeka voditi po stepenicama do svetišta svojih tajna. U knjizi Otkrivenja vidi se očito kako tok povijesti teče između dobra i zla, između Božjeg kraljevstva i vlasti tmina. Katkada u neravnoj borbi, čini se, da je kraljevstvo Božje pri koncu, no opet Bog svoju stvar ne predaje u ruke svojih neprijatelja. Potrebna je izdržljivost i strpljivost. Bog će konačno pobijediti. Knjiga Otkrivenja pokazuje kako povijest unatoč sve svoje pocijepanosti teče od jednog raja do drugog, od jednog stabla života do drugog.

Ako je istina da je ova knjiga "mozaik složen iz starozavjetnih knjiga" /Wikenhauser/, to možemo posebno kazati za ulomak koji se čita na dan Posvete crkve. Tu se nalaze starozavjetni elementi u novom

spoju. Odlomak odiše radošću i nadom.

Otkr 21, 2-5.

2 Ja Ivan vidjeh sveti grad novi Jeru-
salem kako silazi s neba od Boga,
pripravljen kao ukrašena zaručnica
svome mužu.
3 I čuh veliki glas s prijestolja ko-
ji je govorio: "Evo šatora Božjeg
među ljudima i stanovat će /u šato-
ru/ s njima i oni će biti njegov na-
rod.
4 I on će otrti svaku suzu s njihovih
očiju. I smrti više neće biti, ni
žalosti, ni jauka, ni boli, jer ono
što je bilo prošlo je".
5 I reče onaj koji je sjedio na prije-
stolju: "Evo činim sve novo".

U prethodnim poglavljima svoje knjige vidjelac s Patmosa bilježi da će sva ljudska zdanja učinjena mimo Boga ili protiv Boga biti uništena kao bezvrijedna i grješna. Za vječnost ostaje jedino ono što je sazdano u zajednici s Bogom. Ovaj ulomak možemo nazvati refrenom onih bojnih izvještaja od 12. poglavlja pa naprijed u kojima se ističe Božja pobjeda nad neprijateljima njegova kraljevstva. Onamo sakupljanje silnih četa, a ovdje potpuni mir božanskog vojskovođe. U pogl. 18-20. promatramo kako se nijemo i bez otpora ruši sve što se u svijetu dizalo protiv Krista. Na jedan mah prestade sve varavo blještavilo Babilona - utjelovljenja Bogu neprijateljske civilizacije. Obadvije zvijeri padaju u bezdan a za

njima sotona. Krist se javlja na bijelom pobjedničkom konju a zatim dolazi slika Božjeg grada NOVOG JERUZALEMA. To je slika jedinog trajnog grada u koji ulaze narodi noseći sa sobom sve ono što imaju vrijedno /Otkr 21, 24/. Sveti grad stoji u opreci s pokvarenim Babilonom. Suprotno velikoj bludnici koja je kvarila i varala narode, novi Jeruzalem nalik je ukrašenoj zaručnici koja se spremila za pir. Na koncu povijesti nema na njoj više nikakve ljage ili nabora /Otkr 19, 7-8/. Nova pobjednička Crkva je nastavak i čeznutljivo ispunjenje i preobraženje hodočasničke i patničke Crkve Kristove na zemlji. Ta nova Crkva je sveta /k njoj nema pristupa ništa što je grješno/, apostolska /sazdana je na 12 temelja na kojima su ispisana imena 12 apostola Janjetovih/ i katolička /s vratima na sve strane i otvorenim dan i noć/. Silazak grada s neba znači da taj grad nisu sazdale ljudske ruke.

3 Kako se stari židovski Jeruzalem ne da zamisliti bez hrama i svetišta, tako i ovaj nebeski novi Jeruzalem ima svoj hram, svoje svetište i bogoslužje. Ova krasna slika bila je sasvim razumljiva i mogla je sasvim lako očarati kršćane koji su se obratili sa židovstva. Odlike starog hrama /Isp. Lev 26, 11 i sl., 2 Dnev 7, 1 i sl./ prenose se na novi. Bog je nekoć u Starom Zavjetu bio blizu svom narodu u "šatoru sastanka" /šatoru svjedočanstva, stanu ili svetištu/. Tu se on ukazivao svom narodu po različitim milostima a od naroda je pri

mao poklon i prošnje. Taj sveti šator bio je slika one Božje zajednice koja će u nebu postići savršenstvo. Na koncu vremena opet će Bog s vjernim narodom stanovati pod šatorom. To će sjedinjenje biti neraskidivo i nenarušivo. Oni će zaista biti njegov narod /grč. narodi/. Riječ "bit će s njima" vjerojatno aludira na Božje ime "Emanuel" /Sales/.

4 Kako se ovdje radi o zadnjem i potpunom sjedinjenju Boga s vjernim čovječanstvom, shvatljivo je da sv. Ivan bilježi kako tu nema više mjesta nikakvoj zemaljskoj bijedi. Obnova o kojoj govori prorok Izaija /43, 18/ postaje stvarnost. Ona se ispoljuje u sreći stanovnika nebeskog grada koja još više upada u oči poslije orisane nevolje stanovnika uništenog Babilona/Otkr 18, 21-24/. Isključenje zla je prvi uvjet blaženstva. Prve stvari /grč. ta prôta/ označuje zemaljski život koji je uslijed istočnog grijeha bio izložen mnogim nevoljama i smrti. Sveti vidjelac ističe da je eto granula zora novog kraljevstva Božjeg, kraljevstva nepomućene radosti i sreće.

5 I vidljiva priroda bila je nekoć radi čovjekova grijeha podložna prokletstvu i jecanju /Rimlj 8, 19 i sl/. I s nje se eto diže veo tuge. I ona će biti preobražena i obnovljena. Ovako slavan završetak dokazuje ujedno kako je Bog i na početku sa svojim stvorenjima bio naumio samo dobro, sklad savršenstvo i sreću. On kao da nastavlja svoj rad kad govori: "EVO SVE ČINIM

NOVO!"

Zemaljska i nebeska Crkva bit će na koncu jedno. Nebeski šator bit će svetište u kojem će stanovati Bog s ljudima koji budu slavno uskrsnuli. Naše rukotvorene crkve su kao predvorje ove Crkve vječnosti/Lefebvre/.

U šatoru Božjem na zemlji, u šatoru Božjem i u vječnosti!

===

PASTORALNA LITURGIJA V PRAKSI

POZIV EPISKOPATA Jugoslovanski episkopat je po zgledu škofov drugih narodov kleru v dušnem pastirstvu podaril liturgično "Vodilo za sodelovanje vernikov pri sv. maši" /slovenska izdaja, Maribor 1960/. Z njim je dušne pastirje opozoril na nekatera načela, ki se v sodobnem dušnem pastirstvu vedno bolj uveljavljajo, in jih je pozval, da vsak na svojem področju izvede, kar Cerkev v tej dobi svoje zgodovine od svojega klera pričakuje in tudi zahteva.

Dušni pastirji smo v službi Cerkve in smo podrejeni hierarhiji, ki naše dušnopastirsko delo vodi in usmerja. Po tem "vodilu" je treba, da se priključimo na tokove, ki v sedanjosti določujejo duhovno življenje in dejavnost Cerkve. Ako to opustimo, smo v nevarnosti, da naše delo ohromi, da

NOVO!"

Zemaljska i nebeska Crkva bit će na koncu jedno. Nebeski šator bit će svetište u kojem će stanovati Bog s ljudima koji budu slavno uskrsnuli. Naše rukotvorene crkve su kao predvorje ove Crkve vječnosti/Lefebvre/.

U šatoru Božjem na zemlji, u šatoru Božjem i u vječnosti!

===

PASTORALNA LITURGIJA V PRAKSI

POZIV EPISKOPATA Jugoslovanski episkopat je po zgledu škofov drugih narodov kleru v dušnem pastirstvu podaril liturgično "Vodilo za sodelovanje vernikov pri sv. maši" /slovenska izdaja, Maribor 1960/. Z njim je dušne pastirje opozoril na nekatera načela, ki se v sodobnem dušnem pastirstvu vedno bolj uveljavljajo, in jih je pozval, da vsak na svojem področju izvede, kar Cerkev v tej dobi svoje zgodovine od svojega klera pričakuje in tudi zahteva.

Dušni pastirji smo v službi Cerkve in smo podrejeni hierarhiji, ki naše dušnopastirsko delo vodi in usmerja. Po tem "vodilu" je treba, da se priključimo na tokove, ki v sedanjosti določujejo duhovno življenje in dejavnost Cerkve. Ako to opustimo, smo v nevarnosti, da naše delo ohromi, da

postane jalovo in brez božjega blagoslova.

PRAVNA IN ŽIVLJENSKA POVEZANOST S CERKVIJO

Krst nas pravno poveže s Cerkvijo. Ker smo krščeni, v svojih verskih zadevah spadamo pod sodnost Cerkve, zakaj Cerkev je v svojem redu popolna družba, ki ima svoje cilje in sredstva, da jih doseže.

Krst pa s Cerkvijo poveže še na drug, popolnejši način, kakor ni primera v nobeni drugi družbi. Cerkev namreč ni samo organizacija, temveč tudi organizem, je skrivnostno telo Jesusa Kristusa, polno nadnaravnega življenja, ki polje po njem. Zaradi krsta smo krstjani s Cekvijo povezani življensko, ne samo na zunaj, ampak tudi na znotraj. Življenske vezi so močnejše od pravnih. Te ne popuste nikoli in nikjer in v nobenih okoliščinah, pa naj so še tako hude in težke. Te dajejo trdnost in moč tudi pravnim vezem. Toda gojiti jih je treba skrbno gojiti.

CILJ PASTORACIJE

Cilj sodobne pastoracije je v prvi vrsti, da v krščanskih vernikih goji organično povezanost s Cerkvijo. Zato sodobna pastoracija zahteva, da se verniki večkrat spomnijo na krst in na njegove učinke. Pastoralno zahtevo je Cerkev upoštevala in je v obnovljeni velikonočni liturgiji določila, naj verniki krsne obljube obnavljajo vsako leto, in sicer s posebnim liturgičnim aktom, ki je na novo vložen v okvir slovesnega obreda velikonočne vigilije. Tu

je namreč prvotno in pravo mesto sv. krsta. Velikonočna vigilija je vse do naših dni ohranila značaj krstne liturgije. Ob njej slutimo, s kakšno slovesnostjo so nekoč delili sveti krst, da bi se krščenim neizbrisno vtisnil v spomin.

Iz pastoralnih nagibov tudi naši škofje priporočajo, naj spomin na sveti krst verniki obnavljajo v obredu kropljenja ljudstva z blagoslovljeno vodo, ki naj se opravi vsako nedeljo pred farno mašo /Vodilo, t. 45/.

Kar je krst začel, to nadaljuje, ohranja, razvija in krepi Evharistija kot daritev in kot zakrament. Zato ni samo amaterstvo nekaterih duhovnikov, ampak le logična posledica prejšnje zahteve, če so dobna pastoracija teži tudi za tem, da krščanskim vernikom odkriva bogastvo milosti, ki je skrito v evharistični daritvi in v evharističnem kruhu. Približati vernikom Evharistijo, vključiti jih v evharistično daritev, da v njej na svoj način sodelujejo, olajšati jim prejemanje Evharistije - to je velika zahteva in obenem naloga sodobne pastoracije.

Iz te želje so se porodili evharistični dekreti, ki jih je izdal sv. Pij X. Isto so nameravali pobudniki liturgičnega gibanja v prvi polovici našega stoletja. Pastoralni razlogi - sollicitudo pastoralis - nagiba tudi cerkveno vodstvo, ko v naših dneh izvaja sekularno obnovo liturgije. Pastoralna gorečnost Cerkve se je

pri tem tako razplamtela, da gre preko stoletnih tradicij, ki so v teku časa postale zavora uspešnega pastoralnega dela. "V preteklosti se je Cerkev držala tradicij, v sedanjosti se vključuje v čas." To so besede, ki razumejo pastoralne potrebe naših dni. Prišle pa so iz ust pastirja vesoljne Cerkve sv. očeta Janeza XXIII. /Gl. Služba božja, št. 5, str. 18/.

Pastoralni razlogi so tudi našemu episkopatu narekovali "Vodilo za sodelovanje vernikov pri sv. maši". Z njim naši škofje nameravajo doseči velike cilje liturgične obnove.

DELO, TEŽAVE, USPEHI

Pastoralni razlogi naj tudi nas, dušne pastirje, priganjajo, da se z vsem ognjem lotimo dela, ki nam so ga nakazali naši škofje.

a/ - Govorimo večkrat svojim vernikom o sv. krstu in njegovih unčinkih! Delimo ta zakrament s primerno slovesnostjo in poudarkom! Spominjajmo nanj z obredom kropljenja pred nedeljsko farno mašo! Omejimo svojo nedeljsko pridigo na predpisani čas, da se zaradi tega obreda služba božja ne bo brez potrebe nategnila /Vodilo, t. 17/. Uvedimo v župniji zborno mašo, zakaj "zborna maša je najuspešnejše sredstvo dušnega pastirstva". /Vodilo, t. 66/. Besedilo imamo v knjižicah. "Nič ne smemo imeti za bolj važno kot je sv. maša". /Janez XXIII., Gl. Služba božja, št. 5, str. 3/. Ako veljajo papeževe besede za vsako obliko sv. maše, veljajo gotovo v po-

sebni meri za zborno mašo.

b/ - Ne strašimo se truda, ovir i težav, ki nanje naletimo pri uvajanju zborne maše. Predsodki, tradicija, individualistični duh v pobožnosti, pasivnost v verskem življenju, pomanjkanje ljudi in sredstev so težave objektivnega značaja, naš negativni odnos do zborne maše pa je težava subjektivnega reda. Podobnih težav ne čutimo samo mi, čutili so jih namreč vsi duhovniki, ki so pomen zborne maše doumeli in so jo v svoji župniji uvedli. Toda vse te težave so premagljive in jih moramo premagati. Sodobna pastoracija to zahteva! Cerkev to hoče!

c/ - Ne strašimo se truda, zakaj obilno bo poplačan. To nam zagotavlja narava zborne maše same. Isto nam zagotavljajo dušni pastirji, ki so v svojih župnijah zborno mašo že uvedli. Z zborno mašo si obetamo doseči zlasti naslednje pastoralne uspehe: poglobili bomo versko življenje svojih vernikov, odprli jim bomo duhovne zaklade, nakopičene v Rimskem misalu, ohranili jih bomo v življenski povezanosti s Cerkvijo, priključili jih bomo na duhovne tokove, ki v naši dobi tako močno valovijo v Cerkvi, predramili jih bomo iz verske zaspanosti, prebudili bomo v njih versko vnemo, podjetnost in dejavnost, pripravili jih bomo na naloge, ki jih je Previdnost prihranila kristjanom za dneve, ki prihajajo, pa naj bodo dobri ali hudi. Obetamo si, da bomo naše vernike ohranili v zvestobi do Cerkve

in jim bomo pomagali, da bodo preko valovanja sedanjega časa srečno dospeli v večna bivališča, kar je končni cilj vsakaga dušnega pastirstva.

Zborna maša pa naj postane znamenje našega časa: znamenje sodobne, dejavne in uspešne pastoracije.

"""""""

MISLITI I OSJEĆATI INTERDIJECEZANSKI

Na prvim stranicama knjige Abbé Remy-a "Od stvaranja do atomskog doba" /izdanje oo. Dominikanaca, Split 1961/ napisano je da se "narodi moraju požuriti da više ne misle samo pokrajinski, ni narodno, pače ni evropejski, nego planetarno", a malo dalje - da nije dovoljno osjećati "planetarno" nego treba osjećati "kozmički".

Abbé Remy piše ovo da istakne važnost promjene načina mišljenja kako bi se spriječilo uništavanje života na zemlji.

Analogija na našu vjersku i pastoralnu problematiku neće biti nimalo neumjesna: treba prestati misliti i osjećati lokalno, župski, dijecezanski - potrebno je misliti i osjećati INTERDIJECEZANSKI, KATOLIČKI.

Tko malo bolje pozna naše prilike i potrebe složit će se stim. Župe i dijeceze su ustanove povijesnog razvoja i pravnih čina, ali pastoralna problematika nije uokvirena u župske i biskupijske granice. Život se ra

in jim bomo pomagali, da bodo preko valovanja sedanjega časa srečno dospeli v večna bivališča, kar je končni cilj vsakaga dušnega pastirstva.

Zborna maša pa naj postane znamenje našega časa: znamenje sodobne, dejavne in uspešne pastoracije.

""""""

MISLITI I OSJEĆATI INTERDIJECEZANSKI

Na prvim stranicama knjige Abbé Remy-a "Od stvaranja do atomskog doba" /izdanje oo. Dominikanaca, Split 1961/ napisano je da se "narodi moraju požuriti da više ne misle samo pokrajinski, ni narodno, pače ni evropejski, nego planetarno", a malo dalje - da nije dovoljno osjećati "planetarno" nego treba osjećati "kozmički".

Abbé Remy piše ovo da istakne važnost promjene načina mišljenja kako bi se spriječilo uništavanje života na zemlji.

Analogija na našu vjersku i pastoralnu problematiku neće biti nimalo neumjesna: treba prestati misliti i osjećati lokalno, župski, dijecezanski - potrebno je misliti i osjećati INTERDIJECEZANSKI, KATOLIČKI.

Tko malo bolje pozna naše prilike i potrebe složit će se stim. Župe i dijeceze su ustanove povijesnog razvoja i pravnih čina, ali pastoralna problematika nije uokvirena u župske i biskupijske granice. Život se ra

zvija i očituje u drugim okvirima, i njegove probleme - a to su naši problemi - treba rješavati u životnim okvirima, zajednički, jer nas ti problemi zajednički zanimaju.

Ne radi se o tom da se svima nameću rješenja koja bi bila "tipizirana", "jednoobrazna" ili "dekretirana", ne radi se o ograničavanju slobode ili aktivnosti. Radi se o tom da zajednički - okupljanjem najboljih i najvrijednijih - pristupimo rješavanju aktuelnih problema: od priprema za prvu sv. Pričest i vjeronaučne obuke pa do organiziranja misija, duhovnih vježbi i izdavanja aktuelne i vrijedne katoličke štampe. Ovaj rad neće nikoga "likvidirati", već će biti svima od velike koristi. Koristit će i župama i dijecezama jer će biti rezultat napora onih kojima su životni problemi najbolje poznati.

Naš je ILO - kao duhovni baštinik liturgijskog pokreta prije drugog svjetskog rata - pokazao kako treba raditi i kojim se putem mora danas poći, ako želimo suvremeno rješavati zajedničke probleme, ulažući najplemenitije napore za duhovno jedinstvo i zajednički rad na području liturgijske obnove.

Današnji život, današnje shvaćanje i prilike nalažu nužnost zajedničkog rada, napuštanje nezdravih tradicija - potrebu "misliti i osjećati interdijecezanski", a korak dalje - i "djelovati interdijecezanski" na svim područjima katoličke djelatnosti.

Nije li ovo potpuno u skladu s idejom pape Ivana XXIII: "U prošlim vjekovima Crkva se je čvrsto držala tradicije, no danas treba da se uključi u vrijeme" /v. "Služba Božja", br. 5, str. 18/.

Naša je dužnost provesti u život, jednostavnim riječima izrečenu, veliku misao svetog Oca. Odazovimo se njegovu pozivu i uključimo se u život onako kako to traže suvremene prilike i potrebe neumrlih duša.

Svatko od nas snosi dio odgovornosti, svatko prema svom položaju i mogućnostima, svatko prema onome što je primio.

.....

IN PRIMIS GLORIOSAE SEMPER VIRGINIS

"Po njihovim /slavne vazda Djevice i svih svojih Svetaca/ zaslugama i molitvama udijeli, da u svemu budemo utvrđeni pomoću tvoje zaštite. Po istome Kristu, Gospodinu našemu. Amen." Tako završuje "Communicantes". A i to je - uzgred budi rečeno - dokaz, da je ovaj odlomak "Čina Mise" završni dio prve njegove molitve "Te igitur". Tu molimo, dakle, Božju zaštitu po zagovoru nebeskih stanovnika, ali i tu u prvom redu -i n p r i m i s - po zagovoru Marijinu. S ovim stavkom izrečena je stara kršćanska istina i duboko uvjerenje svih stoljeća Crkve, da je preslavna Bogorodica ujedno i Posrednica svih milosti kod jedinoga Posrednika između Boga i nas, njezina božanskog Sina Isusa

Nije li ovo potpuno u skladu s idejom pape Ivana XXIII: "U prošlim vjekovima Crkva se je čvrsto držala tradicije, no danas treba da se uključi u vrijeme" /v. "Služba Božja", br. 5, str. 18/.

Naša je dužnost provesti u život, jednostavnim riječima izrečenu, veliku misao svetog Oca. Odazovimo se njegovu pozivu i uključimo se u život onako kako to traže suvremene prilike i potrebe neumrlih duša.

Svatko od nas snosi dio odgovornosti, svatko prema svom položaju i mogućnostima, svatko prema onome što je primio.

.....

IN PRIMIS GLORIOSAE SEMPER VIRGINIS

"Po njihovim /slavne vazda Djevice i svih svojih Svetaca/ zaslugama i molitvama udijeli, da u svemu budemo utvrđeni pomoću tvoje zaštite. Po istome Kristu, Gospodinu našemu. Amen." Tako završuje "Communicantes". A i to je - uzgred budi rečeno - dokaz, da je ovaj odlomak "Čina Mise" završni dio prve njegove molitve "Te igitur". Tu molimo, dakle, Božju zaštitu po zagovoru nebeskih stanovnika, ali i tu u prvom redu -i n p r i m i s - po zagovoru Marijinu. S ovim stavkom izrečena je stara kršćanska istina i duboko uvjerenje svih stoljeća Crkve, da je preslavna Bogorodica ujedno i Posrednica svih milosti kod jedinoga Posrednika između Boga i nas, njezina božanskog Sina Isusa

Krista.

To se uvjerenje zrcali i u onoj najstarijoj molitvi presvetoj Bogorodici: -Pod tvoju se obranu utječemo,... naših prošnja ne prezri u potrebama našim, nego nas od svih pogibli oslobodi vazda Djevice slavna i blagoslovljena. - Ovdje je interesantna i vrlo značajna i opet jedna i n t e r p u k c i j a . U starim rukopisima, pa u crkvenom napjevu, a i u službenom tekstu što ga donosi "Enchitidion indulgentiarum"/Rim 1952/, broj 333, stavljen je zarez ispred riječi V i r g o /Djevice/, dok bi po smislu morao stajati ispred riječi v a z d a: oslobodi, vazda Djevice /Aeipárthenos/. Pobožnoj vjeri kršćanskog puka nije bilo dovoljno prositi Marijin zagovor i pomoć u s v i m pogiblima, nego je još pojačao svoju molitvu željom da to bude v a z d a! Maria, Mediatrix o m n i u m gratiarum!! /U prijevodu Kruha neb., str. 106, ne vidi se ta "igra zareza": nego nas od svih pogibli uvijek oslobodi, Djevice.../

Još jednom se u Kanonu slavne Djevice, a i tu osjećamo odjek one stare molitve, nastale u doba katakomba: - O s l o b o d i nas, molimo, Gospodine, od s v i h zala...: i po zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije, ... daj milostivo mir u našim danima /progonstva/:da... budemo vazda ... sigurni od s v a k e smetnje.

+

Pri kraju smo naših kratkih refleksi-

ja o najužim vezama, kojima sv. Crkva od svoga početka povezuje nekrvnu Žrtvu sv.Mise s preslavnom Djevicom Bogorodicom. Marija je p r v a, prije s v i h svećenika, prikazala nebeskom Ocu njegova i s v o - g a božanskog Sina kao Ž r t v u za naše otkupljenje: "u Betlemu, u jeruzalemskom Hramu, na Kalvariji" /P. Mateo/. Pravo je da je Ona zajedno s Njime i s nama i kod prikazivanja nekrvne Žrtve na oltaru.

Ima krasan stari običaj u našega naro da po Bosni, Hercegovini, zagorskoj Dalmaciji da "pod Misom" držeći krunicu u ruci, očiju uprtih u svećenika, prebiru njezina zrnca šapćući Zdravomarije i promišljajući otajstva presvetoga Ružarija. I kad misnik podiže presveto Tijelo i predragocjenu Krv, narod širi i podiže uvis ruke između kojih visi krunica, a pobožni se uzdasi dižu iz grudi... Oni "slišaju" svetu Misu u društvu sa svojom Gospom...

U svojoj epohalnoj enciklici "Mediator Dei" Pijo XII tvrdi "da ne može biti prave protivnosti između liturgije i drugih vjerskih čina, samo ako se ovi drže u pravim granicama i idu za pravim ciljevima". Između tih vježba Papa spominje "i one posebne molitve i prošnje u čast Blažene Djevice Marije, među kojima se, kako svi znadu, ističe Marijin R u ž a r i j ". Dakako, ne bi bilo u skladu s liturgijskim propisima preko sv. Mise zajednički i glasno moliti presv. Ružarij. Ali tko nije dovoljno spreman da "moli Misu", ne može mu

---

se preporučiti bolja tiha molitva za vrijeme Mise od ovog "brevijara siromaha", u kojemu se "sa štovanjem spominju otajstva života, smrti i uskrsnuća" Sina Božjega ... /Usporedi s tim riječima iz molitve Kraljici presv. Ružarija one u misnim molitvama: Suscipe, sancta Trinitas, ispred Orate fratres, i: Unde et memores, poslije Posvećenja./

A što se tiče divne prastare molitve: Pod tvoju obranu, u franjevačkom se redu ona moli kao uvod u Gospine litanije. Bilo bi lijepo, kad bi se to preporučilo i pobožnim vjernicima.

Na kraju, želim spomenuti, što sam na svoje uši čuo od samoga Sv. Oca Ivana XXIII: S v a k i d a n g o v o r i m t r i k r u n i c e /Ogni giorno dico tre corone/... Tu ne treba komentara, nego vjerna nasljedovanja uzvišenog primjera...

T a u

-...-

RAD ZA KANONIZACIJU BL. NIKOLE TAVELIĆA

Na blagdan bl. Nikole Tavelića, 14.XI 1939, osam hrvatskih biskupa i dva predstavnika političkih vođa hrvatskog naroda, na čelu 250 hodočasnika, po zaključku Bisk. Konf. 24. X 1939, predali su velikom Papi Piju XII, u svečanoj audienciji, molbe da najslavnijeg sina hrvatskog naroda iz prošlih vremena bl. Nikolu Tavelića, mučenika, izvanrednim putem ili ekvipolentnom kanoni

se preporučiti bolja tiha molitva za vrijeme Mise od ovog "brevijara siromaha", u kojemu se "sa štovanjem spominju otajstva života, smrti i uskrsnuća" Sina Božjega ... /Usporedi s tim riječima iz molitve Kraljici presv. Ružarija one u misnim molitvama: Suscipe, sancta Trinitas, ispred Orate fratres, i: Unde et memores, poslije Posvećenja./

A što se tiče divne prastare molitve: Pod tvoju obranu, u franjevačkom se redu ona moli kao uvod u Gospine litanije. Bilo bi lijepo, kad bi se to preporučilo i pobožnim vjernicima.

Na kraju, želim spomenuti, što sam na svoje uši čuo od samoga Sv. Oca Ivana XXIII: S v a k i d a n g o v o r i m t r i k r u n i c e /Ogni giorno dico tre corone/... Tu ne treba komentara, nego vjerna nasljedovanja uzvišenog primjera...

T a u

-...-

RAD ZA KANONIZACIJU BL. NIKOLE TAVELIĆA

Na blagdan bl. Nikole Tavelića, 14.XI 1939, osam hrvatskih biskupa i dva predstavnika političkih vođa hrvatskog naroda, na čelu 250 hodočasnika, po zaključku Bisk. Konf. 24. X 1939, predali su velikom Papi Piju XII, u svečanoj audienciji, molbe da najslavnijeg sina hrvatskog naroda iz prošlih vremena bl. Nikolu Tavelića, mučenika, izvanrednim putem ili ekvipolentnom kanoni

zacijom ubroji među svece kat. Crkve.

Sv. O. Papa primio je molbe veoma blagonaklono i odmah imenovao osoblje, potrebno da se povede postupak za kanonizaciju. Predstavnici hrvatskog naroda nadali su se da će izvanredni postupak biti dovršen i kanonizacija obavljena g. 1941-1942, za koju se godinu pripremala proslava 13oo-godišnjice prvih veza hrvatskog naroda sa Sv. Stolicom.

Međutim, do toga roka nisu bile objelodanjene isprave o mučeništvu bl. Nikole na temelju kojih je imao biti proveden postupak za kanonizaciju. Radi rata morala je čitava stvar biti odgođena.

Nakon rata, g. 1956. o. D. Mandić stavio se da dovrši svoj rad: "Documenta martyrii b. Nicolai Tavelić et sociorum Mart.Ord. Min." Tu on donosi svjedočanstva o mučeništvu od 1392. do 1769. g. U isto doba je i o. A. Crnica izradio djelo: "Historico-juridica dilucidatio vitae, martyrii et gloriae b. Nicolai Tavelić, Ord. Min., Mart." To djelo obuhvata s povijesno-pravne strane sve što se odnosi na bl. Nikolu, njegovo mučeništvo, štovanje i slavu od g. 1392. do naših dana. Jedan i drugi rad objelodanila je Postulatura u Rimu g. 1958, pa je time pruženo gradivo na temelju kojega se mogao povesti postupak za ekvipolentnu kanonizaciju.

Godine 1957. Mons. Dr D. Hren u nemogućnosti da uspješno vrši službu vice-postu-

-latora zahvalio se na toj službi. Na njegovo mjesto bio je imenovan Dr o. A. Crnica. Malo zatim umro je i sam postulator Mons. Mađerec pa je Sv. Zbor Obreda imenovao postulatorom Dra K. Zorića.

Novi postulator i vice-postulator sada su se svojski slavili da što više proširе štovanje bl. Nikole: prvi među našim su narodnjacima izvan izvan domovine a drugi u domovini.

Da se olakša postupak, o. Crnica je napisao dvije rasprave: "De canonizatione aequipollenti in favorem b. Nicolai Tavelić, Mart." i "Nova disciplina canonica circa caninizationem aequipollentem, cum speciali respectu ad b. Nicolaum Tavelić, Mart." O. Crnica svim silama neprekidno i neumorno radi na širenju slave bl. Nikole, piše članke i rasprave, pokrenuo je "Vjesnik bl. Nikole Tavelića", ustanovio je "Molitveni savez bl. Nikole Tavelića" itd.

Postulator Dr Zorić ustanovio je u svim državama gdje ima naših žemljaka odbore koji se bave širenjem štovanja bl. Nikole kao i sakupljanjem milodara za troškove kanonizacije. Objelodanio je "Molitvenik bl. Nikole Tavelića" u 20.000 primjeraka, 200.000 sličica u bojama s tekstom na 5 jezika i 30.000 većih slika.

Historijska sekcija Sv. Zbora Obreda na temelju gore navedenih rasprava izradila je "Positio super martyrio b. Nicolai Tavelić et sociorum". Članovi Sekcije,njih

17, održali su 15. III 1961. sjednicu na kojoj su raspravljali o toj Poziciji. Svi su jednoglasno izjavili da su svjedočanstva o mučeništvu vjerodostojna i da se iz njih nepobitno dokazuje da su bl. Nikola i njegovi drugovi pravi Kristovi mučenici koji su ubijeni iz mržnje prema Kristovoj vjeri. Mons. A. P. Frutaz, predsjednik Sekcije, izradio je izvještaj o toku sjednice s mišljenjima pojedinih članova Sekcije, dao ga tiskati i poslao Sv. Zboru Obreda, da se plenum Sv. Zbora izjasni o toj stvari. Svakako je stvar vrlo dobro upućena i nema sumnje da će kanonizacija bl. Nikole biti provedena u najskorije vrijeme.

+++

PROMJENE NAPJEVA U MISALU, KIRIALU, GRADUALU I ANTIFONALU

Novi Kodeks rubrika donio je mnoge nove propise. Ti propisi logično traže da se revidiraju sve liturgijske knjige. I doista su mnoge promjene u Brevijaru, Misalu i Martirologiju određene već istog dana kad je objavljen i novi Kodeks rubrika. Sv. Zbor obreda izdao je 14. II o. g. "Uputu o reviziji partikularnih Kalendara, Oficija i Misa u smislu novog Kodeksa rubrika". O toj smo uputi pisali u 4. broju našeg lista /str. 17-21/.

Nedavno /3. V o. g./ je isti Sv. Zbor saopćio papinskim tipografima važne "Pro

17, održali su 15. III 1961. sjednicu na kojoj su raspravljali o toj Poziciji. Svi su jednoglasno izjavili da su svjedočanstva o mučeništvu vjerodostojna i da se iz njih nepobitno dokazuje da su bl. Nikola i njegovi drugovi pravi Kristovi mučenici koji su ubijeni iz mržnje prema Kristovoj vjeri. Mons. A. P. Frutaz, predsjednik Sekcije, izradio je izvještaj o toku sjednice s mišljenjima pojedinih članova Sekcije, dao ga tiskati i poslao Sv. Zboru Obreda, da se plenum Sv. Zbora izjasni o toj stvari. Svakako je stvar vrlo dobro upućena i nema sumnje da će kanonizacija bl. Nikole biti provedena u najskorije vrijeme.

+++

PROMJENE NAPJEVA U MISALU, KIRIALU, GRADUALU I ANTIFONALU

Novi Kodeks rubrika donio je mnoge nove propise. Ti propisi logično traže da se revidiraju sve liturgijske knjige. I doista su mnoge promjene u Brevijaru, Misalu i Martirologiju određene već istog dana kad je objavljen i novi Kodeks rubrika. Sv. Zbor obreda izdao je 14. II o. g. "Uputu o reviziji partikularnih Kalendara, Oficija i Misa u smislu novog Kodeksa rubrika". O toj smo uputi pisali u 4. broju našeg lista /str. 17-21/.

Nedavno /3. V o. g./ je isti Sv. Zbor saopćio papinskim tipografima važne "Pro

mjene napjeva u Misalu, Kirialu, Gradualu i Antifonalu". Ovdje želimo naše čitaoce upoznati s glavnim točkama tih promjena.

PROMJENE U REDU MISE

U dosadašnjim izdanjima Misala poslije g. 1920. bila su određena četiri napjeva za intonaciju himna "Gloria in excelsis Deo". U novim Misalima bit će ovih sedam napjeva: . Kroz uskrsno vrijeme / I Misa/, Na blagdane I reda /II Misa/, Na blagdane II reda /IV Misa/, Na blagdane B. D. Marije /IX Misa/, U nedjelje preko godine /XI Misa/, Na blagdane III reda /XII Misa/, Na uspomene i ferije božićnog vremena /XV Misa/.

Do sada je u Misalu bila samo jedna intonacija za "Credo": iz Kiriala pod br.I. Unaprijed treba biti i ona što je pod br. III.

Radi promjenjenih naziva pojedinih stupnjeva liturgijskih dana promjenjeni su naslovi nekih napjeva za "Ite, missa est". Određeni su još neki novi jer se "Ite, missa est" govori i na dane kad je do sada bilo "Benedicamus Domino". Do sada je u Misalu bilo šest napjeva za "Ite, missa est" a unaprijed će biti ovih osam: Od Mise Uskrsnog Bdjenja do Bijele subote, Od Osmine Uskrsa do Kvatrene duhovske subote /I Misa/, Na blagdane I reda /II i III Misa/, Na blagdane II reda /IV Misa/, Na blagdane B. D. Marije /IX i X Misa/, U nedjelje preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice /XI Misa/, Na blagdane III reda /XII Misa/, U nedje-

lje Došašća, Korizme i Muke, na Misama us-
pomena, na sve ferije izvan uskrsnog vreme
na, na vigilijama II i III reda i na Misi
Prosnih dana /XV Misa/. Ovaj poslijednji
napjev odgovara onoj kratkoj Misi, o kojoj
je govor u "Uputi o svetoj glazbi i svetoj
liturgiji" /br. 25 b/, pa se može kao i ta
Misa upotrebljavati u sve dane crkvene go-
dine kad se ima pjevati "Ite, missa est"
bez Alleluja.

Prema novim rubrikama vrlo rijetko se
na Misi govori "Benedicamus Domino". Stoga
je određen samo jedan napjev koji je dosad
bio na koncu II Mise u Kirialu. Po volji
se taj napjev može zamijeniti jednostavnim
napjevom koji*dosad odgovarao XVIII Misi.

NAPJEVI KOJI SE MOGU UZETI PO VOLJI

Sve intonaci-
je himna "Glo
ria in excel-
sis Deo" koje se nalaze u Kirialu, a za ko
je nije određeno da se uvrste u Red Mise,
mogu se uzeti po volji. Predslovlja u sve-
čanijem napjevu mogu se po volji uzeti sa-
mo u onim Misama za koje*propisan svečani
napjev.

Slično kao za "Gloria in excelsis Deo"
dozvoljeno je da se i za "Ite, missa est"
mogu po volji uzeti svi napjevi koji nisu
uvršteni u Red Mise a nalaze se u Kirialu.

PROMJENE U KIRIALU

Iza svih Misa i-
ma se izbrisati
"Benedicamus Domino". Unaprijed će dva na-
pjeva za ovaj usklik biti iza XVIII Mise.

Na nekim su Misama promjenjeni naslovi. Tako je naslov I i II Mise: Na blagdane I reda, IV-VIII Na blagdane II reda, XI U nedjelje preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice, XII-XIV Na blagdane III reda, XV Na uspomene i ferije božićnog vremena, XVI Na ferije preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice, XVII U nedjelje Adventa, Korizme i Muke, XVIII Na ferije Adventa, Korizme, Muke, rujanske kvatre i na vigilije izvan uskrsnog vremena.

PROMJENE U GRADUALU I ANTIFONALU Na Misi Prosnih dana određene su promjene za slučaj kad se ta Misa govori izvan uskrsnog vremena u smislu br. 87. novog Kodeksa rubrika. - Na zavjetnoj Misi Duha Svetoga, izvan vremena Sedamdesetnice, antifona za Ulaz, Prikazanje i Pričest bit će unaprijed kao na blagdan Duhova.

Prema novoj raspodjeli i nazivima liturgijskih dana određeni su napjevi za "Benedicamus Domino" na koncu Lauda i Vespera. Nekoliko odredaba odnosi se na promjene napjeva za himno.

=====

"VESOLJNA ODVEZA" ZA TRETJEREDNIKE

Mlad duhovnik je spočetka večkrat v zadregi, ko ga tretjerednica v spovednici preseneti s prošnjo za "vesoljno odvezo", in si o njej težko ustvari pravi pojem. Nerodno mu je tudi, ko ga za "vesoljno odve

zo" na pr. tri redovnice, ki opravljajo gospodinstvo v župnišču in podobne službe v cerkvi in žive zunaj redovne skupnosti. Pa te vsaj prinesejo besedilo, da ga ni treba iskati po Obrediku, in odlok ali izjavo predstojnikov, da more redovnicam, ki žive zunaj redovne skupnosti, vesoljno odvezo podeliti vsak duhovnik, ki je pooblaščen za spovedovanje.

1. Izraz "Vesoljna odveza" v zgodovini ni imel in v naši rabi in govorici še danes nima enotnega pomena. Nekdaj, na pr. v 10. stoletju, je bila vesoljna odveza skupna zakramentalna odveza, ki so jo dajali, nedvomno vsaj na veliki četrtek, po zasebni zakramentalni obtožbi vseh grehov. Zakramentalna vesoljna odveza se daje še danes, kadar fizično ali moralno ni mogoče opraviti posamič natančne spovedi. Zaradi pomanjkanja časa se daje na pr. vojakom pred bitko ali med njo, brodolomcem, bolnikom v času kužne bolezni in podobno. V zadnji vojski je na pr. konzistorialna kongregacija dne 8. decembra 1939 izjavila, da se more dati vesoljna odveza tudi vernikom ob zračnih napadih. Razen tega so bili v zadnji vojni izdani posamezni indulti, po katerih je bilo dovoljeno dajati vesoljno odvezo tudi že na pr. mobiliziranim, civilnim delavcem v tovarnah za vojno, jetnikom in podobno. Da bi glede vesoljne odveze ne bilo nikakih zlorab, je sveta penitenciaria dne 25. marca 1944 norme za kolektivno zakramentalno odvezo natančno določila.

2. Od začetka 13. stoletja so pa začeli zakramentalno odvezo deliti posameznim spovedancem tokaj po obtožbi grehov in naloženi pokori, še preden je bila pokora opravljena, torej tako, kakor je še danes. Vendar so še vedno delili tudi skupno ali vesoljno odvezo, a ta ni bila več zakramentalna odveza grehov, temveč le molitev za odpuščanje grehov. Tej prošnji so pa od srede 13. stoletja papeži pridali odpustek, spočetka razne nepopolne odpustke; danes je pa s tako "vesoljno odvezo" vedno združen popolni odpustek.

3. Teologi so se dolgo med seboj prepirali, kakšno moč in učinkovitost ima torej v novejši dobi "vsoljna odveza". Da se te kontroverze končajo, sta sveti oficij in sveta penitenciarija pod papežem Leonom XIII. dali pobudo za izdajo enotne formule "vesoljne odveze", to je blagoslova s popolnim odpustkom. Po papeževem naročilu je sveta kongregacija obredov dne 7. julija 1882 objavila dve formuli, to je dve besedili, in sicer: a/ "Besedilo vesoljne odveze za redovnike katerega koli reda, ki uživajo ta privilegij" in "Besedilo blagoslova s popolnim odpustkom za svetne tretjerednike". Formuli sta bili ponatisnjeni v tipični izdaji Rimskega Obrednika leta 1913, in sicer v Dostavku, v prvi tipični izdaji po izidu Zakonika cerkvenega prava l.1925 pa že med blagoslovi v 8. naslovu, v izdaji l. 1952 in 1954 pa že pri zakramentu svete pokore v 4. naslovu. Kratko besedilo blagoslova s popolnim odpustkom za tretje-

rednike, po katerem dajemo "vesoljno odvezo" v spovednici, je imel prej Rimski Obrednik v dostavku na koncu blagoslovov, "ki jih izvršujejo duhovniki z apostolsim dovoljenjem", naš prevod ga ima na str. 588; nova litinska izdaja iz leta 1954 ima pa to besedilo prav tako že pri poglavju o spovedi.

4. Z vesoljno odvezo, to se pravi z uporabo prvega besedila, ki je v Obredniku, dobe regularne osobe v glavnem: popoln odpustek in odvezo od cerkveni cenzur za zunanje območje. "Blagoslov s popolnim odpustkom za svetne tretjerednike" pa v navadni neuradni govorici še vedno imenujejo "vesoljna odveza", čeprav je v bistvu samo popln odpustek. Teološko je tako poimenovanje sicer toliko upravičeno, ker odpustek, to je odpuščanje časnih kazni za že odpuščene grehe, Cerkev živim podeljuje s svojo sodno oblastjo, "per modum absolutionis" /kan.911/. Podelitev odpustka je oprostilni sodni izrek, torej prava, čeprav nezakranemtalna odveza.

Delivec te "vesoljne odveze" za zbrane tretjerednike je voditelj tretjega reda; če pa njega ni, vsak duhovnik, ki ima spovedno sodnost ali ki je "pooblaščen za spovedovanje" /sveti oficij 15. decembra 1910/. Posameznim tretjerednikom pa jo more dati v spovednici vsak spovednik, in sicer ne le na dan, za katerega je odpustek določen, temveč tudi dan prej in katerikoli dan v naslednjih osmih dneh /quolibet die intra octiduu, kongregacija za odpustke 21. julija

1888 in znova Benedikt XV v breve z dne 14. aprila 1917/. V spovednici dajemo to "vesoljno odvezo", to je blagoslov s popolnim odpustkom po kratki formuli: "Auctoritate a Summis Pontificibus concessa, plenariam omnium peccatorum tuorum indulgentiam tibi impertior. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen" /Z oblastjo, dano mi od papežev, ti podelim popolni odpustek za vse tvoje grehe. V imenu... - Hrvaško: Oblašću podijeljenom mi od svetih Otaca Papa dajem ti potpuni oprost svih grijeha tvojih. U ime.../. "Peccata" je seveda tu teološki terminus za: časne kazni za grehe.

Za prejemnika, ki ta odpustek prejme, ni nič posebej predpisano: niti kaka molitev niti obisk cerkve niti obhajilo, celo spoved ne, čeprav se more dati ta odpustek zasebno le v spovednici /odlok kongregacije za odpustke 30. januarja 1896/. Odpustek je dan brez dostavka: pod navadnimi pogoji /suetis condicionibus/.

5. Kodeks rubrik iz leta 1960 je odpravil večino vigilij in osmin. Zato so nekateri začeli dvomiti, ali ni s tem opravljena tudi pravica spovednika, da sme tretjerednikom podeljevati popoln odpustek ali "vesoljno odvezo" že dan prej ali v osmih naslednjih dneh. Dvom je pa brez utemeljene podlage. Določila kodeksa rubrik veljajo namreč le za liturgično področje, za brevir in mašo, prav nič pa nočejo posegati v področje odpustkov, za katere je pristojna le sveta penitenciarija. Ker tudi

---

papežev motu proprio z dne 25. julija 1960 odpustkov ne omenja, zato vse dosedanje določbe glede dni, ko je mogoče podeliti odpustek, ostanejo v veljavi. Torej je slej ko prej mogoče, tretjerednikom deliti popolni odpustek ali "vesoljno odvezo" že dan pred praznikom in v osmih dneh po prazniku.

/Literatura: Bogoslovni Vestnik, 1936, str. 137 sl.; Beringer-Steinen, Die Ablässe II, str. 409; L'ami du clergé 1961, str.280 sl./

+++++

ODGOVORI SV. ZBORA OBREDA

1. U našoj katedrali recitacija Jutarnje završava oko 16.3o sati. Kanonici smatraju da tada ne dolikuje recitirati Povečerje koje se "vrlo zgodno nazivlje posljednja molitva dana" /prirodnoga, a ne liturgijskoga/, budući da poslije toga preostaje još više od 5 sati dnevnog rada. Što da se radi u ovom slučaju?

Odgovor: Prikladno je tražiti dozvolu da se Povečerje moli pojedinačno a ne u koru. Tako se čuva "časovna"/tj. u pravo vrijeme/ narav dnevnih dijelova božanskog Časoslova a i lična /individualis/ narav toga Časa.

---

2. Kad netko božanski Časoslov recitira sam, tada mjesto "Gospodin s vama" govori "Gospodine, usliši". Pita se da li se a-

nalogno tome smije ispustiti "Gospodin s vama" kad svećenik sam podjeljuje sakramente i sakramentale i kad sam obavlja različite ritualne blagoslove?

Odgovor: Ne smije jer se novi Kodeks rubrika odnosi samo na Rimski Časoslov i Misal.

---

3. Koliko puta treba pokleknuti misnik kad ima pričešćivati česticama koje su posvećene na toj Misi?

Odgovor: Samo jedamput. Budući da više nema "Smilovao vam se" ni "Oproštenje", nema razloga da se pokliče dva ili tri puta. Stoga misnik kad popije predragocjenu Krv, ako je posvetio čestice na tjelesniku, poklekne, stavi čestice na pliticu, okrene se prema vjernicima i govori: "Evo Jaganjac Božji". A ako je posvetio čestice u piksidi, kad popije predragocjenu Krv, otvori piksidu, poklekne i okrene se prema narodu.

---

4. Kako treba u "Redu božanskog Časoslova" razumjeti riječi "Na Časovima antifone i psalmi od ferije" kad se u vrijeme Korizme i Muke slavi blagdan sa devet čitanja?

Odgovor: U ovom slučaju treba uzeti antifone i psalme kao i preko godine prema rubrici koja se nalazi iza himna na Prvom času ponedjeljka u proljetnom dijelu Brevijara: "Antifone i psalmi izvan uskrsnog

vremena koji su određeni za ovu i druge fe rije na Prvom, Trećem, Šestom i Devetom ča su govore se uvijek na svetkovine s devet čitanja što se slave u vrijeme Korizme i Muke kad po rubrikama treba uzeti psalme od ferije.

""""""

PAPINE NAKANE ZA APOSTOLAT MOLITVE

Listopad: Da se poveća broj i vrijednost katoličkih sveučilišta. - Da se djelotvornije promiče apostolat među naobraženim ljudima koji još nisu rasvijetljeni svijetlom vjere.

Studeni: Da se vrijeme starosti valjano cijeni i provodi. - Da se mladići koji se u misijama obučavaju u tehnici odgoje u duhu vjere.

""""""

LITURGIJSKI KALENDAR

Listopad:

1. Z 19. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
2. B Anđeli Čuvari.
3. B Terezija.
4. B Franjo.
5. Z Petak. M prošle nedj.
6. B Bruno.
7. B BDM OD RUŽARIJA /2r/.
8. Z 20. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
9. B Ivan Leonardi.

vremena koji su određeni za ovu i druge ferije na Prvom, Trećem, Šestom i Devetom času govore se uvijek na svetkovine s devet čitanja što se slave u vrijeme Korizme i Muke kad po rubrikama treba uzeti psalme od ferije.

""""""

PAPINE NAKANE ZA APOSTOLAT MOLITVE

Listopad: Da se poveća broj i vrijednost katoličkih sveučilišta. - Da se djelotvornije promiče apostolat među naobraženim ljudima koji još nisu rasvijetljeni svijetlom vjere.

Studeni: Da se vrijeme starosti valjano cijeni i provodi. - Da se mladići koji se u misijama obučavaju u tehnici odgoje u duhu vjere.

""""""

LITURGIJSKI KALENDAR

Listopad:

1. Z 19. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
2. B Anđeli Čuvari.
3. B Terezija.
4. B Franjo.
5. Z Petak. M prošle nedj.
6. B Bruno.
7. B BDM OD RUŽARIJA /2r/.
8. Z 20. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
9. B Ivan Leonardi.

10.B Franjo Borgia.
11.B MAJČINSTVO BDM /2r/.
12.Z Četvrtak. M prošle nedj.
13.B Eduard.
14.C Kalist.
15.Z 21. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
16.B.Hedviga.
17.B Margarita.
18.C LUKA /2r/.
19.B Petar Alkantarski.
20.B Ivan Kancij.
21.B Subota s. Marije.
22.Z 22. NEDJELJA PO DUHOVIMA.
23.B Ante M. Claret. M kao na dane ispovj. biskupa na 2. mjestu.
24.B Rafael.
25-27.Z Ferijalni dani. M prošle nedj.
28.C ŠIMUN I JUDA TADEJ /2r/.
29.B KRIST KRALJ /1r/. Na 3. Noćnici drugi dio 88 ps. završi se iza riječi: "testis in caelo fidelis".
30-31.Z Ferijalni dani. M prošle nedj.

Studeni:

1. B SVI SVETI /1r/.
2. Cr MRTVI DAN /1r/.
3. Z Petak. M prošle nedj.
4. B Karlo. 2 m za Sv. O. Papu.
5. Z 24. NEDJELJA PO DUHOVIMA. Čitanja i molitve kao na 4. nedj. po Bogojavljenju.
6-8. Z Ferijalni dani. M prošle nedj.
9. B POSVETA CRKVE PRESV. SPASITELJA /2r/.
10.B Andrija Avelin.
11.B Martin.

12.Z 25. NEDJELJA PO DUHOVIMA. Čitanja i molitve kao na 5. nedj. po Bogoj.
13.B Didak.
14.C Jozafat.
15.B Albert.
16.B Gertruda.
17.B Grgur.
18.B Posveta bazilika ss. Petra i Pavla.
19.Z 26. NEDJELJA PO DUHOVIMA. Čitanja i molitve kao na 6. nedj. po Bogoj.
20.B Feliks.
21.B Prikazanje BDM.
22.C Cecilija.
23.C Klement.
24.B Ivan od Križa.
25.C Katarina.
26.Z POSLJEDNJA NEDJELJA PO DUHOVIMA.
27-29. Z Ferijalni dani. M prošle nedj.
30.C ANDRIJA /2r/.

Prosinac:

1. Z Petak. M prošle nedj.
2. C Bibijana. - Završetak crkv. godine.

=====

ČITAOCI PITAJU -

UREDNIŠTVO ODGOVARA -.

1. - U divnom ritmu "Adoro te devote", koji se pripisuje sv. Tomi, a i dostojan je toga velikog imena, treća kitica glasi:

In Cruce latebat sola Deitas,
At hic latet simul et humanitas:

Ambo tamen credens, atque confi-
tens,
Peto quod petivit latro paenitens.
/Ench. indulg.,n. 166/.

U hrvatskom prijevodu čitamo ovako:
Samo Bog na križu bješe oku skrit,
Ovdje je i čovjek tajnom obavit,
Vjerujem u oba, oba priznajem...
/Kruh nebeski, 280/.

Ne čini li Vam se, da je taj prijevod d o g m a t s k i pogrešan? Za Deitas -humanitas može se reći a m b o: obo je, jer se misle dvije naravi u Isusu Kristu, božanstvo i čovječanstvo. Ali kad je rečeno: B o g i č o v j e k, onda se za Krista ne može reći: o b a, jer je On j e d a n, jedna ista božanska Osoba, a dvije naravi. Inače bismo upali u Nestorijevu herezu.
Ako je ovo razlaganje ispravno, ne bi li se moralo z a b r a n i t i pjevanje te kitice u našim crkvama, d o- n e c c o r r i g a t u r ?

- Izrazi "Deitas" i "humanitas" koji označuju božansku i ljudsku narav doista su neispravno prevedeni izrazima "Bog" i "čovjek" koji po sebi označuju božansku i ljudsku osobu. To bi u pjesmi moglo još ne kako stati da se na ta dva pojma ne odnosi izraz "ambo" koji je pjesnik logično morao prevesti s "oba"što ga je dovelo do dogmat ske netočnosti. Izraz "oba" se za Krista ne može upotrebljavati prema onom što ispo vijedamo u Atanazijevu simbolu: "Makar da

je on Bog i čovjek, nisu dva nego jedan je
Krist". - Potrebno bi bilo da se nađe net-
ko tko će tu kiticu prikladno prevesti i
predložiti kompetentnom forumu.

---

2. - U broju 4. časopisa objavljeno
je tumačenje u vezi s votivnom misom
"Juravit" prigodom primicija naših
mladomisnika /str. 31-32/. Misa dois-
ta vrlo lijepo odgovara za tu prigodu.
Međutim, čini mi se da je neispravno
reći: "Ako je nedjelja, treba biti u-
spomena nedjelje..." - Smatram da se
ta misa ne može uzeti kao votivna ne-
djeljom. Protivi se tome br. 317. NKR
koji veli: "Quaevis Missa votiva de
mysteriis Domini... prohibetur quoti-
es occurrit dies liturgicus I vel II
classis in quo fit Officium de eadem
Persona". A nedjelja je dan Gospod-
nji II reda. Dakle. - Što se pak tiče
komemoracije nedjelje, ta u svakom
slučaju otpada u smislu br. 112. toč.
b: "Officium, Missa aut commemoratio
de dominica excludit commemorationem
aut orationem de festo vel mysterio
Domini, et vicissim". - Ako je ovo mo
je mišljenje ispravno, bilo bi potre-
bno objaviti ispravak da ne dolazi do
zabune.

- Obadvije su primjetbe vrlo razloži-
te. Doista nije iz teksta novih rubr
ka jasno da bi zavjetna Misa Krista Sve
ćenika bila dozvoljena i njedjeljom,

ako je ta Misa već dozvoljena, vrlo je vjerojatno da ne treba biti uspomena nedjelje. Međutim ni jedno ni drugo nije posve sigurno. Mnoge rubrike koje govore o zavjetnim Misama kao da predpostavljaju da bi zavjetne Mise o Gospodnjim otajstvima bile dozvolje nedjeljom. Tako na pr. Mise prigodom posvećenja crkve/br.331-334/, Mise prigodom euharistijskih kongresa kod kojih su glavne svečanosti redovito nedjeljom /br. 335-337/. Izričito su dozvoljene zavjetne Mise presv. Srca Isusova i Posvećenja crkve u nedjelju kad se drži vanjska svečanost tih otajstava. - U pogledu komemoracije može se slično dokazivati jer isti razlog koji isključuje zavjetne Mise - istovjetnost osobe ili otajstva - isključuje i uspomenu nedjelje. Ako nije isključena Misa, nije isključena ni uspomena nedjelje. Br. 319. koji govori o molitvama na zavjetnim Misama nema ništa o ovom isključivanju. U svakom slučaju osta je sumnja za koju bi trebalo upitati razjašnjenje u Sv. Zbora Obreda.

+++++++

V I J E S T I

NOVI BISKUPI. - Sv. Otac Ivan XXIII imenovao je dva nova biskupa: preuzv. g. Msgr Josipa Arnerića za rezidencijalnog biskupa u Šibeniku i preuzv. g. Msgr Ivana Gugića za pomoćnog biskupa u Dubrovniku.

ako je ta Misa već dozvoljena, vrlo je vjerojatno da ne treba biti uspomena nedjelje. Međutim ni jedno ni drugo nije posve sigurno. Mnoge rubrike koje govore o zavjetnim Misama kao da predpostavljaju da bi zavjetne Mise o Gospodnjim otajstvima bile dozvolje nedjeljom. Tako na pr. Mise prigodom posvećenja crkve/br.331-334/, Mise prigodom euharistijskih kongresa kod kojih su glavne svečanosti redovito nedjeljom /br. 335-337/. Izričito su dozvoljene zavjetne Mise presv. Srca Isusova i Posvećenja crkve u nedjelju kad se drži vanjska svečanost tih otajstava. - U pogledu komemoracije može se slično dokazivati jer isti razlog koji isključuje zavjetne Mise - istovjetnost osobe ili otajstva - isključuje i uspomenu nedjelje. Ako nije isključena Misa, nije isključena ni uspomena nedjelje. Br. 319. koji govori o molitvama na zavjetnim Misama nema ništa o ovom isključivanju. U svakom slučaju osta je sumnja za koju bi trebalo upitati razjašnjenje u Sv. Zbora Obreda.

+++++++

V I J E S T I

NOVI BISKUPI. - Sv. Otac Ivan XXIII imenovao je dva nova biskupa: preuzv. g. Msgr Josipa Arnerića za rezidencijalnog biskupa u Šibeniku i preuzv. g. Msgr Ivana Gugića za pomoćnog biskupa u Dubrovniku.

REFORMA LITURGIJE. - U vezi s općom liturgijskom reformom izvršene su zadnjih nekoliko mjeseci neke pojedinačne promjene. Ovdje spominjemo samo one koje će više zanimati naše čitaoce. - Ferije IV reda ne spominju se na zavjetnim Misama. Dosljedno tome unesene su tri promjene u Kodeks rubrika /br. 26, 289 i 299/. - Završetci molitava kod blagoslova pepela na Pepelnicu, blagoslova grana na Cvjetnicu i svijeća na Svijećnicu nisu više dugi nego kratki. - Kod razmetanja oltara na Veliki Četvrtak i Petak govori se čitavi 21. psalam samo ako ima dovoljno klerika koji će ga recitirati. Inače celebrant reče samo antifonu i prvi redak psalma. - Na Prosne dane iza procesije ili prošnja koje su mjesto procesije ne mole se na Misi pristupne molitve makar da je radi liturgijskog dana I reda Misa Prosnih dana zapriječena. - U dodatak Rimskog misala određeno je da se stave vlastite Mise za 11 svetaca koji se u naše vrijeme više štuju. Tu će i dalje ostati Mise ukinutih blagdana Našašća sv. Križa, Sv. Ivana pred Latinskim vratima, Ukazanja sv. Mihovila, Okova sv. Petra i Našašća tijela sv. Stjepana. - Kod pogreba antifona "Ja sam" treba biti čitava prije i poslije kantika "Blagoslovljen". Na koncu treba izostaviti antifonu "Ako na bezakonja", psalam "Iz dubine" i molitve što slijede iza toga. - Nedjeljom kod blagoslova vode u molitvi "Neizmjernu" treba izostaviti riječi "i posvetiti". Završetak molitava je kratak. Kod škropljenja vodom celebrant ni asistenti

ne recitiraju psalam "Smiluj mi se" / Paroisse et Liturgie 1961, 6, 440-441/.

SMERNICE NEMŠKIH ŠKOFOV ZA ZBORNO MAŠO. - V velikem tednu 1961 je izšlo Vodilo za sv. mašo v skupnosti /Richtlinien für die Feier der hl. Messe in Gemeinschaft/, ki so ga izdali nemški škofje namesto dotlej veljavnih norm iz leta 1942. V uvodu utemeljujejo, da mora biti notranje sodelovanje pri božji službi zunanje aktivirano. Potem ko Vodilo razčleni izraze missa cantata, missa in cantu, missa lecta in določi razlike posameznih Gemeinschaftsmesse, dodaje še posebne nasvete. Priporoča, da se stare cerkvene priprošnje /oratio fidelium/ zopet požive; da se uvede prinašanje darov pri darovanju v tej ali oni obliki. posebej priporoča, naj bi verniki pri darovanju prinesli za reveže darove, ki naj potem na dostojen način ostanejo med mašo v prezbiteriju. Prav tako naj denarni prispevki vernikov ostanejo v bližini oltarja. Pri vsaki maši mora biti priložnost za prejem sv. obhajila. Posebej važna je tihota, ki jo svetujejo od povzdigovanja do očenaša. Glede zunanjih akcij daje Vodilo moder nasvet: Le one akcije so lep izraz skupnosti, ki jih verniki po temeljitem pouku sami radi izvedejo. Vsakega pretiravanja, neprijetnega pritiska na vernike ali mehaničnega uvežbanja se je treba izogibati, ter upoštevati zdravje in mentaliteto udeležencev. Zelo primerna navodila daje Vodilo komentatorjem: Njihove napovedi - vedno pis-

meno pripravljene - morajo podpirati bogosložje, naj ne bodo razlaga posameznih obredov, temveč vabilo k molitvi.

SINODA U SECKAU. - Nedavno su objavljeni akti /izdanje Styria, Graz/ dijecezanske sinode što je održana u štajerskoj biskupiji Seckau 20-23. lipnja 1960. Pripravе za sinodu počele su već g. 1958. Dijecezanski biskup Dr J. Schoiswohl odredio je temu: "Laik /obični vjernik/ u Crkvi". Mnoge komisije pod vodstvom pomoćnog biskupa Dra L. Pietsch-a sakupljale su građu. O sakupljenoj građi raspravljalo se na 250 pastoralnih konferencija. Na sinodi je sudjelovalo 200 svećenika i 16 laika. Svaki dan se čitalo po nekoliko odlomaka predloženog statuta. Zatim je slijedila diskusija. Redovno se javljalo za riječ oko 40-60 prisutnih. Budući da je ova sinoda raspravljala i donijela zakone o problemu kojemu se danas u svijetu daje sve veća i veća važnost, ovaj sinodalni statut sigurno će služiti kao putokaz drugima po cijelom kršćanskom svijetu /Herder-Korrespondenz, lipanj 1961, 389-391/.

LITURGIČNO NEMOGOČE. - Dogodilo se je tole: Bil je pogreb duhovnikovega sorodnika. Maševal je ugleden in dostojanstven duhovnik. Pogrebna maša je bila tiha. H pogrebu je prišlo okoli deset duhovnikov, med njimi taki, ki znajo rekviem na pamet. Duhovniku je za silo odgovarjal en ministrant,

duhovniki so pa med mašo v zboru in zelo glasno molili - oficij za rajne! Le pri povzdigovanju so naredili kratek premor. Ni znano, ali je bilo to iz nevednosti ali vedoma, gotovo pa je, da je bilo zoper vse rubrike. - Vernike navajamo na sodelovanje z mašo. Cerkev jim zato prepoveduje celo glasno, skupno molitev rožnega venca med mašo. Ni ideal, da ga med mašo zasebno molimo. Po instrukciji o cerkveni glazbi je prepovedano pobožne vaje opravljati med bogoslužnim opravilom, kaj šele hkrati dve bogoslužni opravili: mašo in oficij! V novih rubrikah je izrečeno prepovedano, da bi kanoniki med mašo molili korne molitve. - Torej tudi duhovniki morajo liturgijo študirati, šele potem je mogoče govoriti o kakem liturgičnem duhu. Kar je kdo dobil znanja in liturgične vzgoje v semenišču, še daleč ne zadostuje več. - Taki dogodki so opomin, da je treba bolj živeti in tudi napredovati s Cerkvijo.

MISIJSKI BISKUPI NA KONCILU. - Na slijedećem koncilu sudjelovat će 347 nadbiskupa i biskupa iz misijskih zemalja. Većina njih su ordinariji u zemljama Azije i Afrike, u kojima je uspostavljena hijerarhija kroz zadnjih destak godina /St. Pöltner Kirchenzeitung 28. V 1961, str. 2/.

ZA JEDINSTVO KRŠĆANA. - Svake subote doputuje avionom iz Engleske u Lurd oko 300 vjernika gdje probdiju noć u molitvi za jedinstvo /All Night Vigil, Bromley 1959/.

LITURGIJSKO-PASTORALNA LITERATURA

P. Visentin, La Messa, Padova 1961. U 5. broju "Službe Božje" spomenuto djelo na- stavljeno je u II kursu, održanom intelektu alcima K. A. u Padovi. Dok je auktor u I ku rsu obradio teologiju sv. Mise, u II je iz- nio mnogo povijesnih podataka i pastoralno -asketskih uputa. Sve je vrlo solidno i up rabivo. Možda ćemo donijeti prijevod njego va izlaganja o uzrocima zašto česta sv. Pr čest ne donosi željnih plodova.

+

P. Bazoche, L' Orient et nos réformes liturgiques /Istok i naše liturgijske refo me/. Članak u 66. broju revije "La Maison- -Dieu" /1961, 2, 126-139/. U vezi s litur- gijskim reformama koje se očekuju od slije dećeg koncila pisac ističe da bi se liturg ja rimskog obreda mogla mnogočemu naučiti od istočnih obreda. Posebno su razrađene p jedinosti u kojima nam može služiti za uzc liturgija bizantinskog obreda. Tu je prij svega jače naglašena eshatološka orijentac ja, zatim više istaknuto uskrsno otajstvo /uskrsni blagdan, nedjelje, korizma/, konc lebracija, pričešćivanje pod obe prilike, ficij više usklađen za ličnu molitvu itd.

+

Dr K. Amon, Zur Frage der eucharisti- schen Konzelebration /Pitanje euharistijs koncelebracije/. Članak u reviji "Heilige Dienst" 1961, 2, 52-54. Ovdje se skreće p žnja na razliku "sakramentalne" i "ritual koncelebracije. Kod sakramentalne koncele